

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי"י : shayleshay.co.il

פרשת שמות — השעבוד כעונש על התבוללות

כאשר באו אחי יוסף אל פרעה, הם ביקשו לגור בארץ גושן בנפרד מהמצרים, ולהיות רועי צאן (בראשית מז ג-ד). את בקשתם מבאר רבי מנחם בן רבי שלמה בעל "מדרש שכל טוב": "וְעַתָּה – שאתם מתעבים כל רועי צאן, לא נשב בעיר הממלכה עמך, אלא: יָשְׁבוּ נָא עִבְדֶיךָ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן".

מלבד הריחוק מעובדי הצאן המצרים, היה יתרון נוסף בעיסוקם ברעיית צאן: מקצוע זה איפשר לבני יעקב להמשיך להיות ניידים, ולא להתקבע במקום מסוים, וכל זה במטרה למנוע התבוללות והשתקעות בגלות מצרים, וכמו שאנו אומרים ב"הגדה של פסח": "שְׁלֹא יָרֵד יַעֲקֹב אֲבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלֵא לְגוֹר לְגוֹר שָׁם, שְׁנַאֲמַר: "נִיאָמְרוּ אֶל פְּרַעֲה: לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ".

אבל בסופו של דבר הם גם נאחזו בקרקע, כמו שנאמר: "וַיֵּשְׁבּוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן, וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד" (בראשית מז כז), והם גם נפוצו מחוץ לארץ גושן, ככתוב בתחילת ספר שמות: "וַיִּבְנֶי יִשְׂרָאֵל פְּרוֹ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם" (שמות א ז).

על הכתוב "וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם" מובא ב"ילקוט שמעוני" שנתמלאו בתי תיאטראות ובתי קרקסאות מהם. בפירושו "העמק דבר" (א ז) מוכיח הנצי"ב מוולוז'ין שבני ישראל עזבו את ארץ גושן וקנו דירות בשכונות המצריות, מהציווי לבני ישראל לפני מכת בכורות לסמן את בתיהם ולמרוח דם על המשקוף והמזוזות, כדי שהמשחית שיבוא להכות את הבכורות יזהה היכן גר יהודי והיכן גר מצרי. הרי אילו היו כולם גרים בארץ גושן, לא היה צריך לעשות היכר לבתי היהודים!

באופן פרדוקסלי, דווקא נטישתם של בני ישראל את מסורת יעקב להתיישב דווקא בארץ גושן, וסירובם להמשיך להתבדל מהמצרים ולא להתבולל בהם, לא חיזקו את הקשר בין ישראל למצרים אלא דווקא גרמו לשנאת המצרים. וכך אומרים רבותינו ב"שמות רבה" (א ח) שכאשר מת יוסף הפרו בני ישראל ברית מילה, ואמרו "נהיה כמצרים", וכיוון שכך הפך הקב"ה את אהבת המצרים לשנאה, שנאמר: "הֲפֹךְ לָפָם לְשֹׂנְאֵי עַמּוֹ, לְהִתְנַפֵּל בְּעִבְדָיו" (תהלים קה כה). והדברים נכונים לא רק לגלות מצרים אלא לכל הגלויות, וכפי שכתב הנצי"ב: "אשר היא הסיבה שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, בשביל שאין אנו רוצים להיות כגרים ונבדלים מהאומות" (שמות א ז).

על הפסוק "הָן עַם לְבָדָד יִשְׁפֹן, וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשְּׁב" (במדבר כג ט) כתב הנצי"ב: "לא כדרך כל אומה כשהולכים בגולה ומתערבים עם המגלים אותם, משיגים בזה אהבה וחשיבות כל אחד בעיניהם יותר משהיו נפרדים מהם; אבל לא כן עם ישראל, כשהוא לְבָדָד ואינו מתערב עמהם יִשְׁפֹן במנוחה ובכבוד, וכאשר הוא רוצה להיות מעורב עמהם אינו נחשב בעיניהם".

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
 אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
 מתוך אתר שי לשי" : shayleshay.co.il

השעבוד התחיל כשעם ישראל התערב במצרים ושכח את הקב"ה; אבל ברגע שהעם חזר להכיר בקב"ה
 "וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים" (ב כג) – מייד נאמר: "וּמַלְאָה הָיָה רִעָה אֶת צֶאֱן יִתְרוֹ וְגו'" (ג א), נפתח
 הפתח לגאולת עם ישראל, לסיום השעבוד והיציאה ממצרים.